

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 3307

гр. София, 24.06.2025 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 2-РО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 2-РИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на двадесет и първи май
през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Пламен Стоев

Членове: Здравка Първанова
Розинела Янчева

като разгледа докладваното от Здравка Първанова Касационно гражданско
дело № 20248002103583 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба вх. № 18626/10.07.2024 г. на Т. В. Ч., [населено място],
подадена чрез процесуалния представител адвокат Е. В., срещу въззивно решение №
652/31.05.2024 г. по в. гр. д. № 2393/2023 г. на Апелативен съд - София.

В касационната жалба се поддържа, че решението е неправилно поради нарушение на
материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и
необоснованост - основания за касационно обжалване по чл. 281, т. 3 ГПК.

В изложението по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК се сочи наличие на основанията за допускане на
касационно обжалване по чл. 280, ал. 2 и чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК по следните въпроси: 1.
Допустимо ли е направени от трето лице релевантни за делото изказвания да се считат за
доказани само с факта на представяне на разпечатка на електронна медийна публикация в
интернет, която ги съдържа, при положение, че насрещната страна е оспорила
автентичността на изказванията и на публикацията. Следва ли тези факти да се установяват
на общо основание със съответните предвидени в ГПК доказателствени средства; 2. При
наличието на какви разлики между съдържанието и заглавието на две публикации макар и
интерпретиращи сходни факти, позоваващи се на общ източник, за втората от които се
твърди, че е препечатка на първата, за съда възниква задължение да анализира и установи
тези разлики и въз основа на какви критерии може да се твърди, че разликите са
несъществени /публикациите са идентични/ или че разликите са съществени, респ.
публикациите са различни; 3. Възниква ли деликтна гаранционно-обезпечителна безвиновна
отговорност на издателя, когато притежаваната от него медия се позовава в своя публикация
на друга такава в интернет с клеветническо съдържание, при положение че първата по време

публикация е била по-късно премахната /не съществува/ от публичното пространство и това е установено по предвидения в ГПК процесуален ред преди произнасянето на съда с крайния му акт? Има ли значение фактът на премахване от трето лице на предхождащата публикация /отпадане на обекта на позоваване/ за крайния изход на спора; 4. Реализира ли се деликтната гаранционно-обезпечителна безвиновна отговорност на издателя, когато притежаваната от него медия се позовава в своя публикация на преходна такава в интернет с клеветническо съдържание, когато за първата по време публикация е установено, че произтича от медия с неустановена собственост и източници на финансиране, респ. че е генератор на т.нар фалшиви /фейк/ новини; 5. Във всички случаи ли е добросъвестен издател, когато препубликува или се позовава на публикация в друга медия, за която е известно, че практикува изнасянето на фейкновини, финансирането ѝ е неясно, а собствеността ѝ е неустановена или прикрита; 6. Елемент ли е на добросъвестното журналистическо проучване /поведение/ и на стандартите на добра журналистическа практика проверката на надеждността и достоверността на първоизточника преди препубликуване или позоваване на друга медия, когато в първоначалната публикация се изнасят ярко позорящи данни за трето лице, които в случай на невярност биха съставлявали тежка клевета, респ. за наличие на добросъвестност у издателя достатъчно ли е да има само формално позоваване на първоизточника, независимо че в препубликуваната публикация се съдържат твърдения с вероятно клеветнически характер.

Ответникът по касация „Антени медия груп“ ООД, гр. София, чрез процесуалния си представител адвокат Д. П., е подал писмен отговор в срока по чл. 287, ал. 1 ГПК, в който твърди, че не са налице основания за допускане на касационно обжалване, като оспорва жалбата и по същество.

Касационната жалба е подадена срещу подлежащ на обжалване акт на въззивния съд, в срока по чл. 283 ГПК и отговаря на изискванията на чл. 284 ГПК, поради което е процесуално допустима.

При проверка допустимостта на касационното производство, ВКС, II г. о. констатира следното:

С обжалваното решение е потвърдено решение № 3313/22.06.2023 г. по гр. д. № 6261/2021 г. на Софийски градски съд, с което е отхвърлен предявеният от Т. В. Ч. против „Антени медия груп“ ООД иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати сумата от 25 001 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди за накърнената му чест, достойнство и репутация с публикация от 01.05.2021 г. на сайта www.anteni.bg със заглавие „Уволненият заместник-кмет Ч. в скандална схема с рушвети“, ведно със законната лихва, считано от 01.05.2021 г.

Въззивният съд е препратил на основание чл. 272 ГПК към мотивите на първоинстанционния съд. Прието е, че на 29.04.2021 г. в сайта „LUPA.bg“ е публикувана статия със заглавие „Шок! Т. Ч. въртял схеми с деца в забавачките“. В съдържанието ѝ е поместен и коментар от И. М. - бивш общински съветник в Столичния общински съвет и действащ депутат, в подкрепа поднесената на читателите информация за схеми за уреждане на деца в детските градини в [населено място]. На сайта „LUPA.bg“ е публикувана и втора

статия от 30.04.2021 г. със заглавие „Само в LUPA.bg: Ето схемата „Ч.“ в детските градини“. Нейното съдържание излага на читателите на сайта информация за порочни корупционни схеми, позволяващи на родители да запишат своите деца в детски градини в [населено място], само след заплащане на парични суми между 5 000 и 10 000 лева. Публикацията, предмет на настоящото производство, е качена на сайта на ответното дружество на 01.05.2021 г. със заглавие „Уволненият заместник-кмет Ч. в скандална схема с рушвети“, като още в самото начало се прави уговорка, че източник на описаните в нея факти е сайта „lupa.bg“ и практически възпроизвежда съвсем накратко съдържанието на предходните двете публикации. Установено е, че с влязло в законна сила решение на 20.02.2023 г. по гр.д. № 6262/2021 г. на Софийски градски съд „Ню медия УЕБ“ ЕООД, като собственик на lupa.bg, е осъдено да заплати на Т. Ч. обезщетение за претърпени неимуществени вреди от публикуваната на 30.04.2021 г. статия в размер на 12 500 лева, ведно със законната лихва, считано от 30.04.2021 г. При тази фактическа обстановка въззивният съд е приел, че за да е налице противоправно поведение на лицето, на което ответникът е възложил работата, следва да е нарушен балансът между упражняването на свободата на словото, печата и правото на гражданите на информация от една страна и правото на лична чест, достойнство и добро име от друга. Читателите на електронната медия на ответника от самото начало са уведомени, че с популярни изразни средства е възпроизведена публикувана новина от сайта „LUPA.bg“. Посочено е, че в случаите, при които за определено лице има множество публикации на различни издатели за едни и същи фактически твърдения и квалификации, пораждането на отговорност за вреди е поставено в зависимост от това дали статията, въз основа на която се претендира обезщетение, е публикувана първа по време или в нея е налице позоваване на вече публикувана статия от друг автор/издател, съответно дали съдържанието на статията е обидно или клеветническо. Когато статията съдържа фактически твърдения, които се квалифицират като клевета, и публикацията е първа по ред, издателят носи деликтна отговорност, защото е следвало да провери достоверността на информацията съобразно правилата на добрата журналистическа практика. Когато авторът/издателят изрично се е позовал на публикувана по-рано от друг автор/издател, той се е доверил на добросъвестността на първия автор. Когато публикацията съдържа обиди на общо основание издателят носи отговорност за вреди, независимо от това дали е първа или последваща, включително дали е налице позоваване на друга отпреди това, тъй като наличието на обиди е очевидно, не се налага проверка за вярност и разпространението им е противоправно. Съдът е отбелязал, че когато публикацията визира твърдения изхождащи от други лица, посочени от автора или издателя, и в текста коректно е предадена изнесената от тях информация, няма основание за ангажиране отговорността на автора по чл. 45 ЗЗД или на издателя по чл. 49 ЗЗД. Ответното дружество в своята публикация е възпроизвело съдържанието на две предхождащи по време статии с изричното посочване на първоизточника. Информацията е подкрепена и с думите на бивш общински съветник в СОС и действащ народен представител. С тези аргументи съдът е счел иска за неоснователен, доколкото отсъства противоправно действие от страна на лицето, на които ответникът е възложил издаването на вестника и сайта.

Не са налице предпоставките за допускане на касационно обжалване на решението, поради липса на сочените от касаторите основания по чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3 ГПК. Съобразно разясненията, дадени в ТР № 1/19.02.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г., ОСГТК, ВКС, касаторът трябва да посочи правния въпрос от значение за изхода по конкретното дело в мотивираното изложение по чл. 284, ал. 1, т. 3 ГПК. Той трябва да се изведе от предмета на спора, който представлява твърдяното субективно право или правоотношение и да е от значение за решаващата воля на съда, но не и за правилността на съдебното решение, за възприемането на фактическата обстановка или за обсъждане на събраните по делото доказателства. Правният въпрос определя рамките, в които следва да се извърши селекцията на касационните жалби по реда на чл. 288 ГПК.

Поставените от касатора въпроси не могат да предпоставят допускане касационно обжалване на въззивното решение. Основният извод в него е, че доколкото е налице оклеветяване на ищеца с посочените в исковата молба статии, вече е налице реализирана отговорност за понесените от него вреди, като е осъден издател за публикации, на които се е позовал ответникът. Първият въпрос е изцяло ирелевантен и не съставлява общо основание за допускане на касационно обжалване на решението. Въззивният съд е приел, че процесната публикация представлява препечатка на друга журналистическа статия, в която е отбелязан и коментар на трето лице-народен представител, потвърждаващ съдържащите се във текста данни. Издателят изрично се е позовал на публикувана по-рано статия от друг издател. В установената съдебна практика /решение № 557/28.01.2011 г. по гр.д. № 1599/2009 г., III г.о./ е прието, че при коректно предадена информация, изхождаща от друго лице, липсва съзнание за оклеветяване и няма основание да се ангажира отговорността на автора за препредадените чрез публикувания материал изявления на трето лице, което е посочено. В случаите когато в изявленията на третото лице се съдържат клеветнически твърдения, отговорността е само на автора на изявлението. В този смисъл е ирелевантна автентичността на изявлението на третото лице, доколкото последното има възможност да се защити по съответния установен от закона ред, в случай че то не е автор на думите, които са му приписани.

Така поставен, вторият въпрос е по съществото на спора и изисква обсъждане и преценка на доказателствата и фактите по делото /процесните публикации/, което не може да е предмет на производството по чл. 288 ГПК по предварителна селекция на касационната жалба. Ето защо по него не следва да бъде допуснато касационно обжалване. Въззивният съд е приел, че не е налице основание за ангажиране на отговорността на издател, цитиращ първоизточника на информацията, която представя на своите читатели, ако е със сходна тематика и съдържание, макар и не напълно идентична като текстово отразяване.

Не следва да бъде допуснато касационно обжалване и по третия въпрос от изложението относно обстоятелството, че цитиращият издател в процесната публикация е свалил от своята електронна медия статията, на която ответникът се е позовал. Въпросът е изцяло ирелевантен. Той не е разгледан от въззивния съд, тъй като решаващите изводи, основани на доказателствата по делото, са за това, че процесният медиен материал представлява препечатка на две други статии, издадени ден по-рано, с изричното цитиране на

първоизточника на информацията. Съдът е отбелязал, че ако изявлението на третото лице е клеветническо, то отговорността е негова, но не и на журналиста или издателя, който го е препредал. При това положение, дали първоначалната публикация е премахната впоследствие е обстоятелство ирелевантно към въпроса за ангажиране отговорността за неимуществени вреди на цитирания автор/издател.

Четвъртият и петият въпрос от изложението по чл. 284, ал. 1, т. 3 ГПК също са неотносими. Те не са включени в мотивите на въззивния съд, по тях той не е формирал правни изводи. Отделно от това личността на собственика на дружеството, издател на сайта, в който е публикувана определена публикация, е без значение за търсената от дружеството гражданска отговорност за вреди.

И последният въпрос не предпоставя допускане на касационно обжалване. В съответствие с установената съдебна практика въззивният съд е приел, че издателят носи отговорност за публикуването на неверни фактически твърдения, доколкото адресатът е засегнат неблагоприятно и издателят не е положил дължимата грижа да провери достоверността на разпространената информация преди отпечатването на съответната публикация, а при наличието на обиди се носи отговорност във всички случаи, независимо дали се касае за първоизточник или препубликуване на чужда статия, като в този случай отговорност за причинените вреди носи всеки от издателите, респективно авторите. В случая съдът не е установил наличие на обидни твърдения в процесната публикация, обуславящи ангажирането на отговорността и на издателя, позовал се на своите колеги-журналисти. Вторият издател не може да носи отговорност за това, че се е доверил на добросъвестността на първия - решение № 253/29.01.2014 г. по гр.д. № 1251/2012 г. на ВКС, III г.о.

Не е налице и очевидна неправилност на въззивното решение. Като квалифицирана форма на неправилност, очевидната неправилност е обусловена от наличието на видимо тежко нарушение на закона или явна необоснованост, довели до постановяване на неправилен, подлежащ на касационно обжалване съдебен акт, когато законът е приложен в неговия обратен, противоположен смисъл или когато е приложена несъществуваща или отменена правна норма. В случая това основание не се мотивира от касатора. Сочат се нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост. Тези твърдения представляват не могат да се проверят в производството по чл. 288 ГПК. Посоченото от касатора във връзка със солидарната отговорност на издателри, публикували идентични по съдържание публикации в едно и също време или в близък интервал, е без значение за настоящия спор, защото самият ищец не е предявил иска си за търсене на солидарна отговорност от повече от един делинквента. Доводите му в тази връзка са изцяло извън предмета на спора пред въззивния съд. Във въззивното решение не се констатира наличие на видимо тежко нарушение на закона или явна необоснованост, довели до постановяване на неправилен съдебен акт.

С оглед изложеното, не са налице предпоставките за разглеждане на касационната жалба по същество и не следва да се допуска касационното обжалване на решението.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, състав на II г. о.

О П Р Е Д Е Л И:

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на възивно решение № 652/31.05.2024 г. по в. гр. д.

№ 2393/2023 г. на Апелативен съд - София.

Определението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____